

FUNKSJONS- OG AREALPROGRAM
For barnehager i Sandnes kommune
2016

Innledning

Under behandlingen av *Økonomiplan 2015 -2018* vedtok bystyret

Bystyret ber rådmannen sammen med eiendomsforetaket om å foreta en gjennomgang av dagens funksjonskrav og arealkrav for skoler, barnehager og andre offentlige bygg. Denne gjennomgangen bør også beskrive hvordan våre krav er i forhold til eventuelle nasjonale krav/føringer og også hvordan øvrige ASSS kommuner praktiserer

Gjeldende funksjons- og arealkrav for barnehager ble lagt fram for Utvalg for kultur og oppvekst og bystyret som vedlegg til sak 90/14, plan for barnehageutbygging. Funksjons og arealprogram ble senere også lagt frem som vedlegg til meldingen hensiktsmessig utforming av barnehagebygg for Utvalg for kultur og Oppvekst 13.april 2015. Programmet bygger på nasjonale krav og veiledninger.

Bystyrets vedtak om gjennomgang av funksjons- og arealkrav må ses i lys av kommunens økonomiske situasjon. Når kommunen, på grunn av økende barnetall og økt barnehagedeltagelse, må bygge nye barnehager, må dette skje innenfor nøkterne rammer.

Programmet er forpliktende ved nybygg og veiledende ved rehabiliteringer/ombygginger

Normer for barnehagebygg i lovverket

Barnehagelov og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

” Barnehagen skal ha arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring og mulighet for læring og mestring.”

Barnehagens formål og pedagogiske innhold er nedfelt i lov og rammeplan. Barnehageeier har ansvar for å drive barnehagen i samsvar med samfunnsmandatet og kommunen som forvaltningsorgan har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter

Rammeplanens krav til bygget:

” barnehagen skal ha arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring og mulighet for læring og mestring. Veksling mellom lek, læring, konsentrasjon og utfoldelse er grunnleggende for fysisk og psykisk velvære. Utformingen av det fysiske miljøet ute og inne gir viktige rammebetingelser for barnas trivsel, opplevelser og læring. Barnehagen må se de fysiske rammene for barns læringsmiljø som en helhet”

Anbefalt arealnorm i barnehager er 4 kvm for barn over 3 år og 5.3 kvm for barn under 3 år. Dette er minimumsnormer. Sandnes kommune har vedtektsfestet 5.5 kvm for barn under 3 år og 4 kvm for barn over 3 år.

Kunnskapsdepartementets veileder om godkjenning av barnehager.

Barnehageeier må ved søknadstidspunktet dokumentere at ute- og inne arealene tilfredsstillers lovens krav og at driften vil kunne skje i samsvar med gjeldende regelverk.

Kommunen skal ved behandling av søknad om godkjenning foreta en konkret av barnehagens egnethet i forhold formålsbestemmelsene i barnehageloven.

Godkjenning av barnehagens leke- og oppholdsareal regulerer hvor mange barn barnehagen kan ta imot. Barnegruppene kan settes sammen på mange ulike måter og med ulik størrelse under forutsetning av at en tar hensyn til barnas alder og behov, godkjent areal og norm for pedagogisk bemanning. Økt fokus på kvalitet stiller i dag skjerpede krav både til areal og pedagogisk kompetanse.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Helsedirektoratet har utgitt *Miljø og helse i barnehagen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler*.

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/419/Miljo-og-helse-i-barnehagen-Veileder-til-forskrift-om-miljorettet-helsevern-i-barnehager-og-skoler-IS-2072.pdf>

Forskriften inneholder både bygningstekniske og driftsmessige bestemmelser.

Forskriften inneholder en rekke krav til utformingen av barnehager. Veilederen konkretiserer kravene i forskriften.

Virksomheter som omfattes av forskriften, skal være helsemessig tilfredsstillende. Virksomhetene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at forskriftens bestemmelser om trivsels-, helse-, hygiene- og sikkerhetsmessige forhold oppfylles på en allment akseptert måte

Veilederen omtaler blant annet følgende forhold

- Krav om godkjenning
- Beliggenhet
- Utforming og innredning
- Universell utforming
- Veiledende arealnormer
- Utearealene
- Renhold
- Mulighet for aktivitet og hvile.
- Måltid/muligheter for bespisning
- Tilfredsstillende muligheter for lagring, tilbereding og servering av mat i samsvar med næringsmiddeloven.
- Psykososiale forhold
- Sikkerhet og helsemessig beredskap
- Smittevern
- Inneklima og luftkvalitet
- Oppvarming og ventilasjonssystemer

- Belysning
- Lydforhold
- Sanitære forhold

Godkjenning forutsetter at barnehagen tilfredsstillere kravene i forskriften.

Ved valg av beliggenhet for ny virksomhet som omfattes av forskriften, skal det tas hensyn til trafikkforhold, luftforurensning, støy, klimaforhold og risikofaktorer i miljøet

Lokalene og uteområdet skal være utformet og innredet slik at forskriftens formål ivaretas. Funksjonshemmedes behov skal ivaretas. Virksomheten skal være utformet og innredet slik at tilfredsstillende renhold og avfallshåndtering er mulig.

Nye barnehager og barnehager som renoveres skal være universelt utformet.

Veilederen omtaler normen for leke og oppholdsareal pr. barn:

Leke og oppholdsareal inne

Veiledende norm for størrelsen på inneareal er 4 kvadratmeter pr. barn over tre år og omlag en tredel mer pr. barn under tre år. Dette er å forstå som minstekrav.

Følgende rom regnes ikke med til leke- og oppholdsarealet: Personalrom, kontorer, vaskerom, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom, inngang (grovgarderobe) o.l. For barnehager som tar imot barn mellom 0–3 år, er stellerom og hvilerom nødvendig

Om utearealene sier veilederen:

Utemiljøet utformes slik at alle barn får gode muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter. I tilretteleggingen av det fysiske miljøet må det tas hensyn til at barn i ulike aldre og med ulikt ferdighetsnivå skal bruke de samme arealene (jf.

Rammeplan for barnehagen).

Utearealet bør som minstemål være seks ganger så stort som innearealene (det vil si ca. 24 m² for barn over 3 år og 33 m² under 3 år). Dersom disse kravene er vanskelige å oppfylle for eksempel i bystrøk, må det tas en helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle når det gjelder hvilke parker og friområder som finnes i nærmiljøet, og hvordan barnehagen har tenkt å benytte disse. Barnas sikkerhet må i så fall vies spesiell oppmerksomhet.

Veileder for utforming av barnehagens utearealer.

<http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Barnehager/veileder/F-4225.pdf>

- Veilederen omtaler blant annet:
- Valg av tomt
- Tomtas plassering i landskapet
- Plassering i boligområdet/nærmiljøet
- Tomtas størrelse
- Tomtas kvaliteter
- Plassering av bygning på tomta

- Sol og skyggeforhold
- Trafikk
- Ankomst og parkering
- Tiltak for leskjerming
- Vegetasjon
- Utomhusplan

Arbeidsmiljøloven

Et barnehagebygg er også arbeidsplass for barnehagens ansatte. De ansatte sine miljøkrav er ivaretatt gjennom Arbeidsmiljøloven. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at loven etterfølges. I loven heter det blant annet:

Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrmessige forhold, inneklima, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

Ved bygging av nye barnehager er det viktig at en legger til grunn de retningslinjer som loven og tilhørende forskrifter legger opp til. Dette gjelder blant annet kontorarbeidsplasser for ansatte, forholdene for administrasjonen, krav til personalrom og alle andre personalfasiliteter i anlegget.

Den velferdsmessige standarden skal være i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet.

Arbeidsplassforskriften

Arbeidsmiljølovens bestemmelser er ytterligere konkretisert i arbeidsplassforskriften. Forskriften gir konkrete krav til utformingen med tanke på at barnehagen er arbeidsplassen for de ansatte. Formålet med forskriften er beskrevet slik:

Formålet med forskriften er å sikre at arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd ivaretas ved at arbeidsplasser og arbeidslokaler tilrettelegges og utformes i forhold til arbeidet som utføres, den enkelte arbeidstaker og til særskilte risikoforhold.

Arbeidsplassforskriften bestemmer blant annet at en kontorarbeidsplass bør minst være på 6 m².

Forskrift om tekniske krav til byggverk - Tek 10

Forskrift om tekniske krav til byggverk - TEK 10 - trekker opp grensen for det minimum av egenskaper et byggverk må ha for å kunne oppføres lovlig i Norge. Tek 10 stiller blant annet krav om

- konstruksjonssikkerhet
- brannsikkerhet
- universell utforming

Formålet med forskriften er uttrykt på denne måten

Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi.

Konklusjon

Sandnes kommune skal bygge barnehager som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagene skal fremme helse og trivsel og bidra til at alle barn får en god oppvekst. Barnehagen skal gi alle barn mulighet til å oppleve mestring og danne positive relasjoner.

Ved utformingen av nye barnehager skal det legges avgjørende vekt på at barnehagen er egnet til å utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.

Barnehagene skal tilfredsstillе arbeidsmiljølovens bestemmelser for arbeidstakere og være i overensstemmelse med tekniske bestemmelser for bygg.

Funksjonsbeskrivelser

Viktige prinsipper:

- Det må legges til rette for helhet og sammenheng i de fysiske omgivelsene som omfatter både arealet ute og arealet inne.
- Fleksible arealer
- Tilrettelegging som gir barn mulighet for medvirkning, er en attraktiv arbeidsplass for ansatte og en møteplass for foreldre.
- Fokus på kvalitet, kostnad og arealeffektivitet.
- Universell utforming.

Tomtevalg.

I kommuneplanen er følgende prinsipper slått fast når det reguleres areal for boligutbygging:

Barnehage:

- Gjennom bruken av tjenestesjekklisten sikres behovene for nye barnehagetomter med arealbehov ift. dimensjonering av bygget
- Arealbestemmelsene må hjemle mulig annen bruk av barnehagetomten/bygget dersom grunnlaget for barnehagedrift ikke lengre er til stede. Muligheter for bruk til andre offentlige tjenestebehov, tilførsel som grønt område mv. er kriterier som må avgjøres og hjemles i enkeltplanene.
- Lokaliseringsmessig er det et mål at det er barnehageplasser i nærområdene der folk bor. Det gir kort vei og mulighet for å gå/sykle fra bolig til barnehagen. Kvalitetsbarnehager i nærmiljøet er det som befolkningen etterspør i størst grad. Alternativ lokalisering er nært hovedtransportårer/knutepunkt slik at barnehagen er lett tilgjengelig på vei til/fra arbeid.
- Kapasitetsmessig i planperioden er det behov for å ha klar for bygging 2 tomter/arealer årlig. Barnehage kan etableres på egen tomt eller i kombinert bygg med andre egnede funksjoner når krav om uteareal og lekeareal er oppfylt. Selve oppføringen og driften av barnehagene i Sandnes skjer i både kommunal og privat regi. Prioriteringer skjer i årlig rullering av plan for barnehager som også er grunnlag for tilskudd til private barnehager

Kapasitetsmessige forhold vil bli behandla i barnehagebehovsplanen.

Lokaliseringsprinsipper for nye barnehager.

- Primært i nærområdene der barna bor.
- Sekundært nært hovedinnsfartsårer/knutepunkt/bydelssenter
- Det er en fordel å bygge nær kollektivtraseer.
- Riktig fordeling mellom byområder.
- God tilgang til grøntområder.
- God trafikkmessig tilgjengelighet.
- Fortrinnsvis plassert i randsonen av boområdene for å unngå unødig trafikk inn i boområdene.

- Økt bosetting i sentrum må følges opp med barnehager i sentrum/sentrumsnært.

I tillegg bør tomten være godt egnet til formålet som innebærer:

- Gode grunnforhold
- Gode klimatiske forhold som sol og dagslystilgang.
- Lett tilkomst til naturområder i gangavstand fra barnehagen.
- God atkomst for kjøretøy, syklende og gående og god tilknytning til kollektivtrafikk.
- Beskyttelse mot farer som trafikk, støy og forurensing.
- Variert terreng.

Avkjørsel og parkering.

Det bør legges til rette for at foreldre fremdeles leverer og henter barn med bil. Det må altså være tilgjengelige parkeringsplasser for foreldrene. Dette kravet kan reduseres etter hvert som det etableres barnehager i nærmiljøet, men i overskuelig framtid er det mange foreldre som blir tildelt barnehageplass i andre bydeler enn der de bor.

Selv om det er en ønskelig utvikling at personalet bruker sykkel eller kollektivtransport når de skal på jobb, vil en måtte påregne at det legges til rette for at ansatte også har behov for parkere nær jobben. Det bør legges til rette for sykkelparkering. Så langt som mulig må det legges til rette for parkering der barna mest mulig skjermes for biler i bevegelse.

Barnehagens utearealer

Ved plassering av bygget må det tas hensyn til at det bør være god visuelle kontakt mellom barnas oppholdsareal inne og utelekeplassen.

I opparbeidelsen av lekeområdet bør det i størst mulig grad søkes å bevare og benytte naturkvaliteter på tomten. En må ta hensyn til alle aldersgrupper samtidig som lekearealet skal være inspirerende og utfordrende.

Inngangspartiet skal være overbygget og skjermet for vær. Lekearealet ute bør opparbeides med ulike soner for aktivitetsbruk, behovet for oversikt samt avgrensede områder som gir mulighet for å ta spesielt hensyn til de minste barnas lek. Beplantning bør være nyttebusker som frukt/bær og busker som fremhever de ulike årstidene og som er tilpasset allergikere. I tilknytning til hovedbygget kan det bygges halvklimaliserte rom som kan gi mulighet for ulike aktiviteter. Halvklimaliserte rom kan for eksempel brukes til soving, oppbevaring av vogner, som tema rom natur og miljø og/eller som formingsrom.

Avfallskur/kompostbeholdere og utvendige boder til leker og redskap må ses i sammenheng med dette.

Det bør tilrettelegges for følgende aktiviteter på uteområdet:

- Vann (her må sikkerhet ivaretas)
- Sandbasseng
- Sklie og klatring
- Dissert/husker

- Sykling
- Ball
- Lekehus
- Balanselek
- Kjøkkenhage/grønnsakhage.

Den statlige normen for utendørs lekeareal er 6 ganger godkjent lekeareal inne.

Barnehagens arealer inne.

Det bør kunne være mulig å samle barna i store rom og i mindre lukkede rom, og barns behov for tilhørighet i en mindre gruppe skal ivaretas og prioriteres høyt.

Barnehagen planlegges med primærearer/hjemmebase og fellesarealer/spesialarealer.

Barnas leke og oppholdsareal.

Dette arealet er det arealet som står til disposisjon for barnas aktiviteter. Dette arealet består av lekerom, grupperom og fellesrom med fratrekk av arbeidssone der fellesrom er tilknyttet kjøkken. Dersom barnas fingskapsrom egner seg som leke- oppholdsrom kan deler av denne medregnes.

Arealet skal være egnet for barns lek og kunne benyttes hele barnehagens åpningstid. Lekearealet skal ivareta ulike aktiviteter og ha areal for å samle store barnegrupper og mindre grupper. Arealet må kunne ivareta basisfunksjoner som spise og hvilerom. Arealene må også ivareta aktiviteter som skal kunne gå over tid og ha skjermet areal for smågrupper. Fortrinnsvis skal aktivitetsareal ha lave vinduer og godt dagslys.

Det må være solskjerming og mulighet for lufting gjennom lukkevinduer i alle oppholdsrom Når det gjelder godkjenning av barnehager følges Lov om barnehager og veiledende norm.

Lekearealet for småbarn justeres, slik at dette samsvarer med nasjonal norm/minstekrav. Endringen må følges opp med endring av barnehagevedtektene, og barnehagenes samarbeidsutvalg skal høres.

En tommelfingerregel vil etter justerte vedtekter være 76 kvm lekeareal pr. avdeling/base. Da kan arealene brukes av ulike sammensetninger av grupper. Alt lekeareal ligger ikke i avdelingsrom/baserom, men det er hensiktsmessig i bygg med mer enn en etasje at det er tilstrekkelig lekeareal for de barna som har base/avdeling i hver etasje. I en barnehage der 4 avdelinger skal ha tilhold i 1. etasje, bør det altså være 304 kvm lekeareal i etasjen fordelt på avdelingsrom, fellesrom/kjøkken og eventuelt noe areal i fingskapsrom. Når alle leke og oppholdsarealer skal brukes daglig, blir tilgang til fellesarealer fra avdelingene viktig.

Barnehagen må tilrettelegges for fleksibel drift slik at avdelingene kan fungere for både små og store barn.

Eksempler:

- **En seksavdelings barnehage trenger totalt ca. 456 kvm lekeareal innendørs. Barnehagen trenger et utendørs lekeareal på ca. 2736 kvm.**

- **En åtteavdelings barnehage trenger totalt ca.608 kvm lekeareal innendørs. Barnehagen trenger et utendørs lekeareal på ca.3.648 kvm.**

Materialvalg i innendørs lekearealer.

Det vises til SEKF sin byggehandbok.

Hjemmebase/Avdeling

Hver hjemmebase/avdeling dimensjoneres for inntil 20 barn avhengig av alderssammensetning. Rene småbarns grupper har i Sandnes 14 småbarn (1-2 år), og en stor avdeling har i alminnelighet 19 barn (3-5 år). Det finnes også grupper sammensatt av både små og store barn.

Hjemmebase/avdelingsareal skal som hovedregel bestå av et større rom og et eller flere små rom. Rommene i hjemmebasene/avdelingen kan innredes på forskjellige måter og ha ulik funksjon.

Rom som er hjemmebasens/avdelingens eget areal bør ikke være gjennomgangsrom, men slike rom kan ligge ved siden av hverandre gjerne med en døråpning mellom eller atskilt av fellesrom/kjøkken.

Hjemmebase/avdelingsarealet er barnas areal i barnehagen som de vil ha mest tilhørighet til. Her er det faste grupper av barn og voksne. Gruppestørrelse og sammensetning av gruppen kan variere og skal ta utgangspunkt i barns behov for trygghet, oversikt og mulighet for medvirkning. Spesielt skal det tas hensyn til de minste barnas behov for skjerming (flere rom). Inndeling i grupper og hjemmehaser kan løses innenfor aldersinndelte grupper.

Større barnehager kan gjerne innrede deler av lekearealet som funksjonsrom som deles av flere/alle avdelinger. Dette må være rom som har slik plassering/tilgjengelighet at de kan brukes i storparten av barnehagens åpningstid.

Lager for formingsmateriell, lekemateriell og turutstyr.

Det bør etableres tilstrekkelig mengde lager for ulike typer materiell i nærheten av fellesrom og avdelinger/baser.

Det må være skur/oppbevaringsplass for uteleker og et sted å henge opp våte sekker/lavo til tork.

Fellesrom/samlingsrom/fagrom.

Fellesrom skal ha funksjon som samlingslokale for barnehagens brukere på dagtid når det arrangeres samlinger for større grupper. Rommet skal være et rom som brukes hver dag og som kan fungere som et lekeareal og for ulike aktiviteter. Alternativt må det være mulig å åpne mellom rom for på denne måten å gi mulighet for å samle flere.

Lager for leker og utstyr må etableres i nærhet til arealet.

Svært store barnehager kan i noen grad ha flere samlingslokaler (for eksempel i hvert bygg). Det kan også etableres fagrom som er tilgjengelig for alle. Fellesareal og fagrom bør ligge slik plassert i bygget at det er lett tilgjengelig for alle som skal bruke det, gjerne i midten.

Kjøkken

Bygget skal ha hovedkjøkken. Kjøkkenet skal i første rekke være en hensiktsmessig arbeidssone for personalet, men kan gjerne tilrettelegges for barneaktiviteter. Bygg som bygges med to etasjer må

ha kjøkken i begge etasjer. Flere avdelinger i en stor barnehage kan alternativt dele småkjøkken som plasseres mellom basene/avdelingene.

Hver base/avdeling må ha god tilgang til hovedkjøkken. Der det er mange avdelinger som deler hovedkjøkken og/ eller det er stor avstand til, er det aktuelt å sette inn kjøkkenbenk på avdelinger der det for eksempel kan tilberedes mat til de minste barna

På kjøkkenet skal det være mulig å tilberede varm og kald mat. Kjøkkenet må tilfredsstille de hygieniske krav/kravene som mattilsynet stiller. Det må legges til rette for ren og skitten sone. Det må være separat håndvask. Barnehagen utstyres med godkjent oppvaskmaskin for storkjøkken og kjølerom som må ha vegger som det er lett å renholde og som tilfredsstiller krav om temperatur.

Det må etableres lager for tørrvarer i tilknytning til kjøkken. Det må være god adkomst til lager med paller og det må legges til for god logistikk mellom lager og kjøkken.

Treningsrom / terapirom

Det må tilrettelegges for at barnehagen har terapirom for barn som har behov for trening alene eller i gruppe. Terapirom er ikke en del av barnehagens godkjente leke og oppholdsareal. Dersom det er flere terapirom i barnehagen kan barnehagemyndigheten vurdere om et av disse rommene kan godkjennes for lek.

Fingarderobe/lekeareal

Deler av garderoben kan være inkludert i netto leke- og oppholdsareal for barn dersom garderoben har areal som er egnet til lek (ikke rent trafikkareal) og ventilasjon og lysforhold som gjør at rommet kan brukes som oppholdsrom. Dette må det i så fall tas hensyn til ved innredning og møblering av rommet. Fingarderoben må likevel være atskilt fra baserommen/avdelingsrommene slik at ikke trafikken ut og inn av garderobene forstyrrer aktivitetene på avdelingen og sand, skitt og fukt trenger inn i lokalene.

Hvert barn skal ha sitt skap eller sin hylle. Skap og hyller skal i størst mulig grad kunne betjenes av barna selv. Det er hensiktsmessig med benker. Arealet skal ha plass for leker og utstyr dersom arealet er en del av barnehagens lekeareal. I inngangspartiet til fingarderoben bør det etableres en foreldersone som har funksjon som informasjons og møteplass. I dette arealet bør det være lave vinduer/"vinkevindu" med utsyn til inngangsparti slik at barna kan ha visuell kontakt med barn og foreldre som kommer og går til og fra barnehagen.

Når småbarn kler på seg yttertøy må det være plass til at barna legger klærne ut over gulvet. Flere avdelinger/baser kan gjerne dele fingarderobe når dette er hensiktsmessig ut fra byggets utforming.

Garderobene bør utstyres med en påkledningsbenk.

Grovgarderobe.

Det må være grovgarderobe der barna kan ta av seg støvler, regntøy og dresser. Det må være tørkemuligheter for klær i tilknytning til grovgarderoben. Tørkerom er mer hensiktsmessig enn tørkeskap.

Flere avdelinger kan gjerne dele en stor grovgarderobe. Grovgarderoben må være så romslig at barn kan kle på seg samtidig. Flere avdelinger/baser kan gjerne dele en grovgarderobe. Grovgarderoben vil ikke kunne godkjennes som en del av barnehagens lekeareal.

Det må være frostsikre kraner, sluk og rister tilgjengelig for alle avdelinger slik at barnas dresser kan spyles.

Det må i grovgarderoben avsettes plass og knagger for personalet til å henge fra seg yttertøy.

Toaletter og stellerom.

Det må etableres stellerom og toaletter i nærheten av hjemmebase/avdelingsarealer. Det må tas høyde for at både store og små barn kan bruke avdelingen/basen da gruppesammensetningen vil skifte hvert år.

Stellerom skal ha hev-senk benker med mulighet for å dusje barna, Det må være tilstrekkelig hylleplass til oppbevaring av bleier og vaskekluter.

Det må være håndvask i nærheten av alle toaletter. Det opprettes et stellerom pr. base/avdeling med to stellebenker, eventuelt kan to avdelinger dele et større stellerom med flere stelleplasser. Det bør være et toalett i eller i nær tilknytning til stellerommet slik at de minste barna kan lære toaletterrutiner. Stellerommene bør innrettes sånn at det ikke er innsyn fra uteareal eller fra innendørs lekeareal. Det er likevel hensiktsmessig at det plasseres et mindre vindu i øyehøyde for personalet for eksempel i døra, slik at personalet har innsyn til stellerommet.

Et av toalettene bør ha inngang fra uteplassen slik at barna ikke må gå gjennom lekeareal for å benytte toalett i utelekperioder.

Areal som gir mulighet for at småbarnas behov for søvn.

Utendørs sovefasiliteter bør ligge i flukt med bygget der dette er mulig. Dette kan utformes som et isolert rom der store dobbeltdører slås opp når barna sover og med takutstikk som gir mulighet for å trekke noen av vognene/krybbene ut. Slike rom utstyres med varmpumper slik at vogner og sengetøy kan oppbevares om natten. Varmepumpen har automatisk funksjon slik at den slår seg av når dørene står oppe.

Det kan imidlertid også prøves ut andre typer utendørs sovefasiliteter der sovegarasjene ligger skjermet for vær og vind. Dersom det etableres utendørs sovefasiliteter uten varmpumpe, må det etableres lagringsplass for sengetøy i umiddelbar nærhet innendørs. Sengetøy kan ikke oppbevares i et uoppvarmet rom når det ikke er i bruk. Dette vil generere fukt og skape et usunt soveklime.

Noen av de aller minste barna sover gjerne når de fleste barna er i gang med ulike aktiviteter. For å sikre at det er mulig å ha tilsyn uten å avgi for mye personale til sovevakter, er det hensiktsmessig med takutstikk utenfor vinduer slik at personalet kan ha øyenkontakt med det sovende barnet.

Vaskerom.

Det må være vaskerom der renholdsoperatøren kan ha sitt utstyr. Det må være redskapsvogn, maskin for moppevask, men også en vaskemaskin der personalet kan vaske håndklær, dokkeklær o.a.

Det må være plass til eventuell bonemaskin og mulighet for å lagre renholds utstyr, tørkepapir og toalettpapir.

Rommet må dimensjoneres utfra arbeidstilsynets krav til oppbevaring av utstyr til rengjøring med hylleplass for vaskemidler, produktdatablad, personlig verneutstyr og rekvisita. Det må være sluk i golvet tilpasset moppemaskin uten pumpe med separat luftfilter. Det må være tappe og tømmested med kaldt og varmt vann i god arbeidshøyde. Høyde på armatur skal være slik at bøtta lett kan settes under kran.

Dersom barnehagen har to etasjer, må det være plass til vaskeutstyr i begge etasjer, men gjerne ved at det etableres et hoved vaskerom og et mindre bøttekott.

Personalfasiliteter.

Kontor.

Det må være kontor for styrer (12 – 15 kvm) og fagutvikler (10 kvm). Kontorene må utstyres med hev-senk pult og et møtebord.

Arbeidsplasser for barnehagens ansatte.

Barnehagen må tilrettelegges med arbeidsplasser for de ansatte. Det må minst være en arbeidsplass pr. avdeling og det må settes av minimum 6 kvm pr. arbeidsplass. En seksavdelingsbarnehage bør ha minimum 6 arbeidsplasser. Arbeidsplassene må etableres med hev-senk pult da flere ansatte bruker de samme arbeidsplassene.

Personalrom.

Barnehagen må ha spiserom /hvilerom som er dimensjonert slik at minst 2/3 av personalet kan bruke rommet samtidig. Norm 1,2 kvm pr ansatt + gangsoner foran kjøkkeninnredning

Møterom.

Barnehagen må ha møterom der det kan avvikles møter som er nødvendig for driften. Møterommet kan også brukes til foreldresamtaler. Møterommet må ha plass for møter med 8 -10 deltagere.

Et av møterommene bør grense mot personalrom og gi mulighet for å åpne opp mellom disse 2 rommene.

Skriver og lager

Skriver skal ikke plasseres i møterom, arbeidsrom eller kontor, men gjerne i eget lager for papir og annet kontormateriell i nærheten av kontor og arbeidsplasser.

Personalgarderober

Det må etableres tilstrekkelig antall garderobeplasser. Det skal være garderober med dusj for både kvinner og menn.

Voksentoaletter.

Barnehagen må ha herre og dametoalett samt handikaptoalett. Toalettene må være vegghengte. Dersom barnehagen bygges i flere etasjer må det være toalett for voksne i hver etasje. Et av toalettene må kunne brukes av barnehagens gjester. Normen er et toalett pr. 15 ansatte.

Brutto/netto faktor areal

Brutto/nettofaktor i bygget angir forholdet mellom bruttoarealet og nettoarealet i bygget. Faktoren er viktig for å holde totalarealet nede. Denne faktoren bør ligge under 1,4.

Eksempler på romprogram:

Asperholen 8 avdelinger

Barnas områder	Ant.	Totalt	Merknad	Endringer
Hjemmebase/avdeling lekeareal inkl fellesrom	8	616		Reduseres fra 5,5 til 5,3 for småbam
"Storkjøkken" i fellesrommet	2	30		
Stellerom/WC inkl voksentoalett i barnesonen	27	100	To avdelinger deler 1 stellerom. Voksentoalett kombineres med HC-toalett.	
Treningsrom/terapirom	3	24		
Tørkerom	4	28		
Lager lekemateriell/turutstyr	8	43		
Grov-og fingardarobe	4	117		Areal til knagger for personal
Korridor		87		
Soveplass/Vognskur		130		
ADM. OG PERSONALROM				
Kontor styrer/fagutvikler/adm.konsulent	2	22		1 kontor styrer 12 kvm 1 kontor fagutvikler 8 kvm
Arbeidsrom avdelingsansatte	1	48	6 m2 per avdeling. Landskap	
Personalrom m/minikjøkken	1	40	Dimensjoneres for 50%	Økes til 2/3 av personalet
Møterom	3	47		
Personalgarderober	2	30		
WC	3	19		
Lager/kopi/arkiv	1	16		
Korridor		62		
Teknisk + div				
Teknisk rom		50		
Renhold		15		
Lager		23		
Vaskerom	1	8		
Diverse rom/gang/trapp/heis		170		
Felleskjøl/matlager		25		

NETTOAREAL TOTALT**1750**

Kleivane 10 avdelinger

Barnas områder	Ant.	Totalt	Merknad	Endringer
Hjemmebase/avdeling lekeareal inkl fellesrom	10	777		Reduseres fra 5,5 til 5,3 for småbarn
"Storkjøkken" i fellesrommet	3	45		
Minikjøkken	4	8		
Stellerom/WC inkl voksentoalett i barnesonen	27	106	To avdelinger deler 1 stellerom. Voksentoalett kombineres med HC-toalett.	
Treningsrom/terapirom	3	24		
Tørkerom	5	26		
Lager lekemateriell/turutstyr	8	43		
Grov-og fingarderobe	5	214		Areal til knagger for personal
Korridor		37		
Soveplass/Vognskur		164		
ADM. OG PERSONALROM			Det regnes ca 40 ansatte	
Kontor styrer/fagutvikler/adm.konsulent	3	34	Ca 14m2 per kontor, skal ha plass til lite møtebord.	1 kontor styrer 12 kvm 1 kontor adm.konsulent 12 kvm 1 kontor fagutvikler 8 kvm
Arbeidsrom avdelingsansatte	1	40	4 m2 per avdeling. Landskap	
Personalrom m/minikjøkken	1	50		
Driftsoperatør	1	5		
Møterom	3	47		
Personalgarderober	2	30		
WC	3	19		
Lager/kopi/arkiv	1	16		
Korridor		62		
Teknisk + div				
Teknisk rom		48		
Renhold		15		
Lager		23		
Pumpestasjon		18	Kommunal pumpestasjon	

Diverse rom/gang/trapp/heis		212		
Felleskjøl/matlager		30		
NETTOAREAL TOTALT		2093		

Eksempler på romprogram: